**T.C.**
**UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

**ESAS NO :** 2024/204
**KARAR NO :** 2024/441
**KARAR TR :** 07/10/2024

**ÖZET**: 2918 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesi uyarınca düzenlenen aday sürücü belgesinin iptali işlemine karşı açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

**K A R A R**

**Davacı :** M.K
**Davalı :** Ankara Valiliği Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü

**I. DAVA KONUSU OLAY**

1. Davacı, Ankara Valiliği Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünce yapılan denetim sırasında, 0,42 promil alkollü olarak araç kullandığından ve 2918 sayılı Kanun'un 48/5 maddesini ihlal ettiğinden bahisle adına düzenlenen 21/12/2023 tarih ve 074371 sıra sayılı sürücü belgesi geri alma tutanağı ile ehliyetin geri alınması işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

**II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ**

**A. İdari Yargıda**

3. **Ankara 9. İdare Mahkemesi 27/12/2023 tarih ve E.2023/2247, K.2023/2631 sayılı kararı**ile, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15-1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

*"...Dosyanın incelenmesinden, davacının Ankara ili, Mamak İlçesi, Natoyolu Caddesi, Nata Vega AVM yanı mevkisi uygulama noktasında 21.12.2023 tarihinde saat 23:10'da 06 DF ...plakalı araç ile seyir halinde iken 0,42 promil alkollü olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5.maddesini ihlal ettiğinden bahisle Ankara 06 Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünce 21.12.2023 tarih 074371 sıra numaralı tutanak ile ehliyetinin 6 ay süre ile geri alınması üzerine görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*

*Bu durumda, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağından, sürücü belgesinin geri alınması işlemine karşı açılan davanın görüm ve çözümünde; 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinin 1. fıkrası, ilgili Yönetmeliğin 160. maddesinin 1. fıkrası ve 5328 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 1. fıkrası uyarınca adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."*

4. Davacı, bu kez sürücü belgesini geri alma talebiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

**B. Adli Yargıda**

5. **Ankara 3. Sulh Ceza Hâkimliği 27/02/2024 tarih ve 2024/514 D.İş, K.2024/514sayılı kararı**ile, itiraz eden tarafından yapılan başvurunun, başvuru konusu idari yaptırım kararının sulh ceza hâkimliğinde incelenebilecek kararlardan olmadığından, idari yargı görevli olduğundan görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

*"...Somut olay ve talep kapsamı ile yüksek mahkeme kararı birlikte değerlendirildiğinde, 2918 sayılı Yasanın Ek 17/3 maddesi uyarınca düzenlenen "sürücü belgesinin iptali" idari yaptırımına karşı yapılacak başvuruyu inceleme görevi 5326 sayılı Kabahatler Kanunun 3, 19 ve 27. maddeleri gereği İdare Mahkemelerinin görevi dahilinde olup, sulh ceza hakimliklerinin görevi içerisinde bulunmadığı anlaşıldığından Hakimliğimizce görevsizlik kararı verilmesi gerekmektedir ancak daha öncesinde*

*muterizin Ankara 9.İdare Mahkemesi'ne başvurduğu ve mahkemenin 27/12/2023 tarihli 2023/2247 esas ve 2023/2631 karar sayılı kararı ile "davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine" karar verildiği ve kararın itiraz edilmeden kesinleştiği görülmüştür.*

*Hakimliğimizin itiraza konu başvuru yönünden görevli olmadığı anlaşılmakla başvurunun görev yönünden reddi ile olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için dosyanın kararın kesinleşmesine müteakip talep ve itiraz edilmesi halinde dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir..."*

6. Davacının dilekçesi ile 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliğince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

## III. İLGİLİ HUKUK

7. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

*"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)*
*(1) Bu Kanunun;*
*a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,*
*b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,*
*uygulanır."*

8. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

*"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.*
*(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."*

9. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

*"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;*
*a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,*
*b) İşyerinin kapatılması,*
*c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,*
*d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,*

*Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"*

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

*"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.*
*(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür ."*

11. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin etkisi altında araç sürme yasağı:"* başlıklı 48. maddesininbeşinci ve onikinci fıkraları şöyledir:

*"Yapılan tespit sonucunda 0.50 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullandığıtespit edilen sürücüler hakkında, fiili bir suç oluştursa bile,700 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi altı ay süreyle geri alınır. Hususi otomobil dışındaki araçları alkollü olarak kullanan sürücüler bakımından promil alt sınırı 0.21 olarak uygulanır. Alkollü olarak araç kullanma nedeniyle sürücü belgesi geri alınan kişiye, son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beşyıl içinde; ikinci defasında 877 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri iki yıl süreyle, üç veya üçten fazlasında ise,1.407 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri her seferinde beşer yıl süreyle geri alınır. Sürücü belgelerinin herhangi bir nedenle geçici olarak geri alınmış olması halinde belirtilen süreler, geçici alma süresinin bitiminde başlar.*
*...*
*Sürücü belgelerinin geçici geri alma işlemleri bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır."*

12. 2918 sayılı Kanun'un *"Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki"* başlıklı 112. maddesi

şöyledir:

*"(Değişik: 12/7/2013-6495/20 md.)*

*Bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği hâller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.*

*Bu Kanunun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı "100 ceza puanını doldurmak" eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.*

*Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinleşmiş mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.*

*Bu Kanuna göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez.*

*Askeri araçları süren kişiler ile asker kişilerin bu Kanunda yazılı suçlarla ilgili davalarına da bu mahkemelerde bakılır.*

*Askeri görev ve hizmetlerin yürütülmesi sırasında askeri araç sürücülerinin asker kişilere karşı işledikleri trafik kazalarıyla ilgili suçlarda 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu hükümleri saklıdır."*

13. 2918 sayılı Kanun'un *"Aday sürücülük"* başlıklı Ek 17. maddesi şöyledir:

*"(Ek: 12/7/2013-6495/22 md.) İlk defa sürücü belgesi alanlar en az bir yıl süre ile aday sürücü olarak kabul edilirler.*

*Aday sürücülüğün süresi, aday sürücülerin sürücü belgelerinin iptal edilme ve yeniden sürücü belgesi alma şartları ile diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.*

*Aday sürücülerle ilgili olarak yönetmelikte belirtilen iptal edilme şartlarının oluşması hâlinde, bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından sürücü belgeleri iptal edilir."*

14. 17/04/2015 tarihli ve 29329 sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinin *"Aday sürücülük"* başlıklı Ek 3. maddesi şöyledir:

*"(Ek:RG-17/4/2015-29329) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk defa sürücü belgesi alanlar ile herhangi bir sebeple sürücü belgesi iptal edilmiş olup da yeniden sürücü belgesi alanlar, belgenin alındığı tarihten itibaren iki yıl süreyle aday sürücü olarak kabul edilir.*

*Aday sürücülük süresi içerisinde 2918 sayılı Kanunun;*

*a) 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin üç kez ihlal edilmesi,*

*b) 48 inci veya 118 inci maddelerine istinaden sürücü belgelerinin geri alınması,*

*c) 51 inci maddesinin üç kez ihlal edilmesi,*

*ç) 53 üncü maddesinin ikinci fıkrasının üç kez ihlal edilmesi,*

*d) 74 üncü maddesinin üç kez ihlal edilmesi,*

*e) Koruyucu tertibatın kullanılması ile ilgili 78 inci maddesinin üç kez ihlal edilmesi hallerinden herhangi birinin gerçekleşmesi veya araç cinsine bakılmaksızın 0,20 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullanıldığının tespit edilmesi veya toplam 75 ceza puanının aşılması durumunda sürücü belgesi trafik görevlilerince iptal edilir.*

*Belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için tabi tutulacakları psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesi sonucunda sürücülüğe engel hali bulunmadığını gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı ve varsa iptal nedenlerinde yer alan geri alma süreleri kadar zamanın geçmiş olması zorunludur."*

## IV. İNCELEME VE GEREKÇE

### A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

### B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava,alkollü olarak araç kullandığından bahisle davacının 2918 sayılı Kanun'un 48/5 maddesi uyarınca adına düzenlenen 21/12/2023 tarih ve 074371 sıra sayılı sürücü belgesi geri alma tutanağı ile ehliyetin geri alınması işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

18. Uyuşmazlık Mahkemesince, 2918 sayılı Kanun'un 12/07/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile yapılan değişiklikten önceki 112.maddesi ve 5326 sayılı Kanun birlikte incelendiğinde, 2918 sayılı Kanun'un, bu Kanun'daki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkilerinin düzenlendiği 112. maddesi uyarınca, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin davaların sulh ceza mahkemelerinin görevine dahil edilmediği ve 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesinde, diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için ehliyetin geri alınmasına ilişkin hükümlerin geçici istisnalar içinde sayıldığı dikkate alındığında; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin davalara bakma görevinin idare mahkemesine ait olduğu sonucuna varılmış iken; 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılanyeni düzenleme ile Kanun'da yer alan göreve ilişkin maddenin değiştirildiği ve idari yaptırımlarla ilgiliKabahatler Kanunu hükümlerine uygun değişikliğin yapıldığı sonucuna varılmış, 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlığını taşıyan 19. maddesinde, *"diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için, ….. ehliyetin geri alınması, …….gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"* denilerek, ilgili kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı tutulan,başka bir deyişle, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan *ehliyetin geri alınmasına* ilişkin hükmün, 12/07/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle, 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesindeyapılan değişiklik ile yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği gözetilerek, sürücü belgesi geri alma tutanağının iptali istemiyle yapılan itirazların adli yargı yerinde görüleceğine karar verilmiştir.

19. Dava dosyalarının incelenmesinden, Ankara Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü görevlilerince yapılan denetim sırasında, aday sürücü belgesi sahibi davacı adına, alkollü olarak araç kullandığından bahisle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5. madde ve fıkrası uyarınca 21/12/2023 tarih ve 074371 sıra sayılı, 6 ay süreli "*Geçici Olarak Sürücü Belgesi Geri Alma Tutanağı*" yanında, ayrıca, aynı tarihli olan ve davacının imzasının bulunduğu "*Aday Sürücünün Belgesinin İptaline Dair Tutanak*" düzenlendiği anlaşılmıştır.

20. Konuya ilişkin olarak Ankara Valiliği, İl Emniyet Müdürlüğünce Sulh Ceza Hakimliğine sunulan 02/02/2024 tarih ve 2024/514 sayılı yazıda, "*...21.12.2023 günü saat 23:10 sıralarında 06 DF ...plaka sayılı araç sürücüsü 12499984624 T.C. Kimlik numaralı aday sürücü M.K 'a yapılan alkol ölçümünde 0.42 promil alkollü olduğu anlaşılmıştır. Aday sürücü Metahan KARATAŞ'a ait MamakİlçesindenverilmeAdres 35647 belge numaralı aday sürücü belgesinin daimi olarak iptal edildiği...*" hususları belirtilmiştir.

21. Davacının idari yargı yerinde verdiği dilekçesinde *"21/12/2023 tarih ve 074371 sıra sayılı sürücü belgesi geri alma tutanağı ile ehliyetin geri alınması işleminin iptali"*, adli yargı yerinde verdiği dilekçesinde *"sürücü belgesini geri alma talebi"* ifadelerine yer verdiği,açık bir şekilde *"aday sürücü belgesinin daimi olarak geri alınması işleminin iptali"* şeklinde bir ifadeye yer vermediği görülmekte ise de aday sürücü olan davacının alkollü olarak araç kullandığının saptandığından bahisle, sürücü belgesinin 6 ay süreyle geçici olarak geri alınması yanında, aynı tarihli, Aday Sürücünün Belgesinin İptaline Dair Tutanak da düzenlendiği ve davacının her iki tutanakta da imzasının bulunduğu, dolayısıyla her iki yaptırımdan aynı anda haberdar olduğu ve dava dilekçelerinde ortak şekilde ehliyetin ve sürücü belgesinin geri alınması işleminin iptalini talep ettiği dikkate alındığında uyuşmazlığın, *"davacının aday sürücü belgesinin daimi olarak geri alınması işleminin iptali"* şeklinde kabulü gerektiği değerlendirilmiştir.

22. Yukarıda anlatılan nedenler ile sürücü belgesinin belli bir süre için geri alınması değil iptal edildiği hususu dikkate alındığında bu kararın idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir işlem olduğu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesi kapsamında bulunmadığı açıktır.

23. İncelenen uyuşmazlıkta, sürücü belgesinin iptaline ilişkin kararın idarenin tek taraflı bir şekilde kamu gücüne dayanarak, üstün hak ve yetkileri çerçevesinde yaptığı bir idari işlem olduğu, bu durumda 5326 sayılı Kanun kapsamında bulunmadığı anlaşıldığından, aday sürücü belgesinin iptali işlemine karşı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 9. İdare Mahkemesinin 27/12/2023 tarih ve E.2023/2247, K.2023/2631 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

**V. HÜKÜM**

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 9. İdare Mahkemesinin 27/12/2023 tarih ve E.2023/2247, K.2023/2631 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

01/07/2024 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan Vekili | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Kenan | Doğan | Eyüp | Seyfi |
| YAŞAR | AĞIRMAN | SARICALAR | HAN |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Ahmet | Mahmut | Bilal |
| ARSLAN | BALLI | ÇALIŞKAN |